

КАНІСТЕРАПІЯ ЯК ОДИН ІЗ НАПРЯМІВ РОЗВИТКУ АНІМАЛОТЕРАПІЇ В ПОЛЬЩІ

Canistherapy as one of the directions in the development of animal therapy in Poland. Benefits and uses for patient rehabilitation.

Анімалотерапія – вид терапії, що використовує тварин та їх образи для надання психотерапевтичної допомоги. Одним з найбільш доступних методів анімалотерапії є каністерапія (лат. “canis” – собака і грецьк. Θεραπεία [therapeia] – лікування, оздоровлення) – один з видів лікування і реабілітації людини за допомогою звичайних або спеціально відібраних і навчених собак під наглядом кваліфікованих фахівців.

Каністерапія як науковий метод починає набувати популярності з другої половини ХХ ст. Засновником каністерапії вважають американського лікаря-психолога Б. Левінсона. Для виявлення ефективності каністерапії проводилося безліч досліджень, які доводили необхідність використання цієї методики у роботі з найрізноманітнішими категоріями населення.

Однією з країн, у яких каністерапія набула державного визнання та законодавчого урегулювання, є Польща. Професія каністерапевта визначена законом в якості професійної діяльності. Вона регулюється Каноном каністерапії, який у першій редакції був оприлюднений у 2006 році. Згідно цього документу каністерапія – це метод, що посилює розвиток особистості, освіти та реабілітації, у якій мотиватором є спеціально відібраний та навчений собака, який управляється кваліфікованим каністерапевтом.

Каністерапія в Польщі включає в себе такі види занять:

1. Зустріч із собакою (ЗС) – це заняття, метою якого є налагодження позитивного контакту між учасниками та собакою. Під час спонтанної, веселої гри (під керівництвом ведучого) учасники звикають до контакту з собакою, гладять його, дають команди. Завданням цього заняття є передача позитивних емоцій учасникам, отримання задоволення від спілкування з собакою, подолання страху у взаємодії із оточуючими. Заняття стимулює розвиток органів чуття і сприйняття, дозволяє відволіктися від навколишньої реальності. Залежно від потреб підопічних і можливостей установи, заняття має форму індивідуальних зустрічей або групової роботи. Вони можуть проходити у формі одноразових зустрічей або циклічного заняття. Тривалість, зазвичай, не визначається однозначно. Каністерапевт веде документацію у вигляді нотаток щодо поведінки учасників.

2. Навчання з Собакою (НС) – це заняття, спрямоване на поліпшення інтелектуальної і пізнавальної сфер дитини, що вимагає певної підготовки (сценарію), а також знань і вмінь, які виходять за межі ЗС. Заняття, зазвичай, проходять у дитячих садочках і школах. Собака використовується в якості «помічника у навчанні», мотивує до навчання та активізує можливості до засвоєння знань. Дитина більш охоче запам'ятовує зміст матеріалу, героєм якого є її новий друг-собака. НС також допомагає дітям із низьким сприйняттям або тим, які не бажають (з різних причин) засвоювати матеріал та відвідувати школу.

3. Терапія з Собакою (ТС) – це комплекс вправ, які відповідають запланованій реабілітаційній меті. Розробляється методика, яка узгоджується з реабілітологом або лікарем. Ця методика характеризується індивідуальним підходом до кожного з учасників щодо його можливостей і потреб. ТС повинна бути задокументована: на кожного учасника відкривається інформаційна карта і карта проведення заняття. У них фіксуються види вправ, а головне, досягнуті результати, які дозволяють вивірити доцільність застосування методів. ТС є розвиваючою системою, тобто залежно від ступеня досягнення успіхів у реабілітації застосовується поступове підвищення рівня труднощів. Найефективнішою формою ТС є індивідуальне заняття або заняття в малих групах.

Каністерапії виявляється найбільш ефективним методом для дітей і літніх людей, які часто є найбільш вразливими категоріями в плані соціалізації та емоційного благополуччя. Особливу значимість має каністерапія для категорії дітей з обмеженнями у розвитку, собака дає їм можливість не тільки знайти собі друга, але і справлятися зі своєю недостатністю. Собаки допомагають подолати самотність, знімають психо-емоційне напруження, дають позитивні емоції, і багато іншого.

Собаки незамінні при роботі з дітьми, які страждають на аутизм. Вони суттєво впливають на поведінку таких дітей. Присутність або пасивна участь у терапії дружельно налаштованої собаки збігається з помітним поліпшенням у поведінці дітей та зниженням таких проявів аутизму, як занурення в себе.

Отже, каністерапія є перспективним та ефективним методом анімалотерапії. Завдячуючи значному позитивному впливу, каністерапія широко поширена в країнах західної Європи, Америки, подібний досвід є в Росії, Польщі, і все частіше до даного методу звертаються і в Україні. Саме тому вивчення та впровадження каністерапії є актуальним, оскільки на даному етапі в Україні це питання є недостатньо вивченим. Необхідно переймати позитивний досвід зарубіжних країн та розширювати потенціал каністерапії в нашій державі, активно впроваджуючи його на практиці.

Список використаної літератури:

1. Використання каністерапії в роботі з дітьми з вадами розумового розвитку та аутичними розладами / С. Герасіна, О. Мельничук // Humanitarium. – 2017. – С. 63-74. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gvpdpu_2017_39_1_10.
2. Комар І. Соціально-педагогічні аспекти каністерапії / І. Комар, Л. Гальма // Молодь і ринок. – 2012. – № 4. – С. 96-99. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2012_4_23.